

HENRYK SIENKIEWICZ, LATARNIK

Nowela napisana w 1880 roku podczas pobytu Sienkiewicza w Ameryce. Inspiracją była autentyczna historia polskiego emigranta Siellawy, który utracił posadę latarnika, gdyż nie dopełnił obowiązków, ponieważ czytał polską literaturę. W noweli występują też analogie do tułaczego losu powstańców listopadowych. Utwór ma więc wymowę symboliczną.

Czas akcji: XIX wiek

Miejsce akcji: mała wysepka położona niedaleko Panamy, nieopodal Aspinwall

Bohaterowie: Skawiński, Mr Izaak Falconbridge

TEST

Zadanie 1.

1 pkt

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Akcja noweli toczy się

- A. w Stanach Zjednoczonych, w Nowym Jorku, w porcie Aspinwall.
- B. w Stanach Zjednoczonych, niedaleko portu Aspinwall, u wejścia do Kanału Panamskiego.
- C. w Hiszpanii, gdzie Skawiński brał udział w wojnie domowej.
- D. w Paryżu, we Francji, do której Skawiński emigrował po upadku powstania.

Zadanie 2.

1 pkt

Odpowiedz na pytanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Skawiński, jak wielu Polaków po upadku zrywu niepodległościowego, wyemigrował z kraju.

W jakim powstaniu brał udział?

- A. w powstaniu styczniowym z 1863 roku
- B. w insurekcji kościuszkowskiej w 1794 roku
- C. w powstaniu listopadowym w latach 1830–1831
- D. w wojnie polsko-rosyjskiej w latach 1919–1920 roku

Zadanie 3.

1 pkt

Odpowiedz na pytanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Fragment noweli *Oto czterdzieści lat dobiegało, jak nie widział kraju, i Bóg wie ile, jak nie słyszał mowy rodzinnej* [...] obrazuje długotrwałą tułaczkę bohatera. Ile lat ma Skawiński?

- A. około czterdziestu
- B. prawie osiemdziesiąt
- C. dziewięćdziesiąt dwa
- D. około siedemdziesięciu

Zadanie 4.

1 pkt

Dopisz trzy wyrazy bliskoznaczne do słowa *tułacz*.

.....

1 pkt

Zadanie 5.

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

1.	Za służbę wojskową Skawiński został odznaczony Orderem Legii Honorowej i Krzyżem Walecznych.	P	F
2.	Los Skawińskiego jest symbolem życia wielu Polaków na emigracji w XIX wieku.	P	F
3.	Skawiński chciał nadal brać udział w walkach, ale ze względu na wiek nie przyjęto go już do służby wojskowej.	P	F

1 pkt

Zadanie 6.

Odpowiedz na pytanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Kto zatrudnił Skawińskiego na stanowisku latarnika?

- A. prezydent Lincoln
- B. konsul Falconbridge
- C. ambasador Polski
- D. właściciel latarni na wyspie

1 pkt

Zadanie 7.

Wyjaśnij, co należało do obowiązków latarnika w dzień, a co po zmroku.

1. w ciągu dnia

.....

2. po zmroku

.....

2 pkt

Zadanie 8.

Uzasadnij dwoma argumentami, że zdobycie pracy w latarni morskiej miało dla Skawińskiego duże znaczenie.

.....

.....

.....

1 pkt

Zadanie 9.

Uzupełnij zdania, wybierając właściwe odpowiedzi spośród A lub B oraz C lub D.

Przez lata emigracji Skawiński **A/B** o ojczyźnie. Wzruszenie obudziła w nim paczka z polskimi książkami, którą otrzymał od **C/D**.

- A. zapomniał
- B. wciąż myślał
- C. Towarzystwa Polskiego w Nowym Jorku
- D. Stowarzyszenia Emigrantów w Panamie

Zadanie 10.

1 pkt

Na podstawie każdego z podanych cytatów określ jedną cechę charakteru latarnika i wpisz ją do odpowiedniej rubryki tabeli.

Cytat	Cechy Skawińskiego
<i>Zepchnięty sto razy, rozpoczynał swoją podróż po raz setny pierwszy.</i>	
<i>W czasie epidemii na Kubie zapadł na nią dlatego, że oddał chorym wszystkim swoją chininę.</i>	
<i>odczytywał sobie hiszpańską gazetę [...] lub „Heralda” [...] i szukał w nich wiadomości z Europy. Biedne stare serce! Na tej wieży strażniczej i na drugiej półkuli było jeszcze dla kraju...</i>	

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Nagle wśród tego spokoju natury rozległ się drżący głos starego, który czytał głośno, by się samemu lepiej rozumieć:

*Litwo, ojczyzno moja, ty jesteś jak zdrowie!
Ile cię trzeba cenić, ten tylko się dowie,
Kto cię stracił. Dziś piękność twą w całej ozdobie
Widzę i opisuję, bo tęsknię po tobie...*

Skawińskiemu zabrakło głosu. Litery poczęły mu skakać do oczu; w piersi coś urwało się i szło na kształt fali od serca wyżej i wyżej, tłumiąc głos, ściskając za gardło... Chwila jeszcze, opanował się i czytał dalej. [...]

We łkaniu, jakie nim wstrząsało, nie było bólu, ale tylko nagle rozbudzona niezmierna miłość, przy której wszystko jest niczym... On po prostu tym wielkim płaczem przeproszał tę ukochaną, oddaloną za to, że się już tak zestarzał, tak zżył z samotną skałą i tak zapamiętał, iż się w nim i tęsknota poczynała zacierać. A teraz „wracał cudem” — więc się w nim serce rwało. [...] Zmierch dopiero zatarł litery na białej karcie, zmierzch krótki jak mgnienie oka. Starzec oparł głowę o skałę i przymknął oczy. A wówczas „Ta, co jasnej broni Częstochowy” zabrała jego duszę i przeniosła „do tych pól malowanych zbożem rozmaitym”. Na niebie paliły się jeszcze długie szlaki czerwone i złote, a on w tych światłościach leciał ku stronom kochanym. Zaszumiały mu w uszach lasy sosnowe, zabelkotały rzeki rodzinne. Widzi wszystko, jak było. Wszystko go pyta: „Pamiętasz?”. On pamięta! A zresztą widzi: pola przestronne, miedze, łąki, lasy i wioski. Noc już! O tej porze już zwykle jego latarnia rozświecała ciemności morskie – ale teraz on jest we wsi rodzinnej.

<https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/latarnik.html>

Zadanie 11.

1 pkt

Jaką książkę czytał Skawiński? Podaj tytuł i autora dzieła.

.....

2 pkt

Zadanie 12.

Udowodnij, odwołując się do powyższego fragmentu tekstu, że lektura książki bardzo wzruszyła Skawińskiego. Sformułuj dwa argumenty.

1. ....
2. ....

1 pkt

Zadanie 13.

W jaki sposób okładka audiobooka *Latarnik* nawiązuje do treści lektury? Wskaż trzy wspólne elementy.

<http://www.publio.pl/files/product/card/87/94/8c/48524-latarnik-henryk-sienkiewicz-1.jpg?v=75171>

1. ....
2. ....
3. ....